

Metsänhoidon suositusten pyöreä pöytä

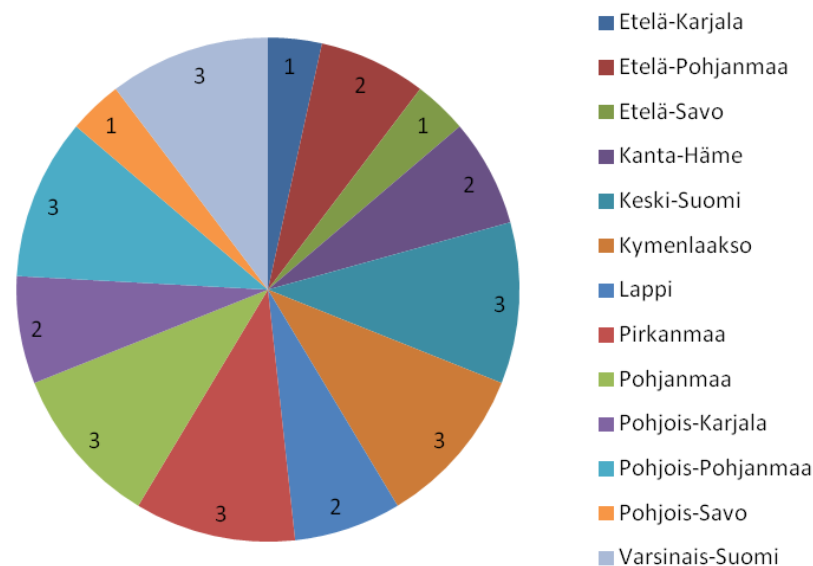
02/2022

*Kyselyn yhteenveto:
talousmetsä-termi, odotukset luonnonhoidon ja suometsien
hoidon suosituksille, vapaa sana*

TAPIO

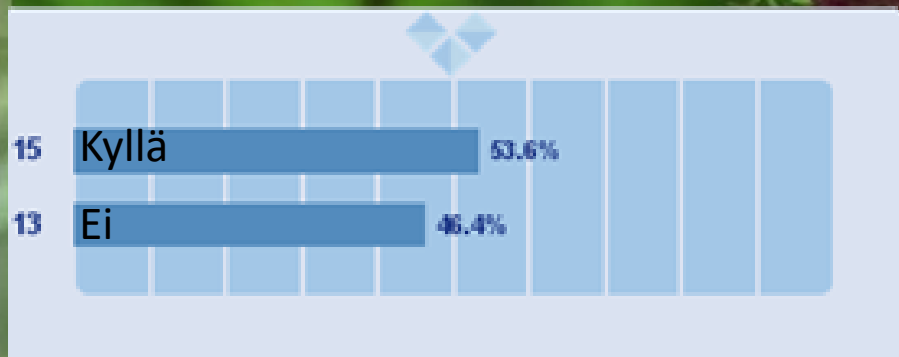
Kysely metsänhoidon suositusten pyöreälle pöydälle

- Kyselyn ajankohta: 3. – 13.2.2022
- 29 vastaajaa, vastausprosentti 43 %
 - vastaajista metsänomistajia: 14 yksityishenkilöä, 3 organisaatiota, lisäksi 7 metsäammattilaista on myös metsänomistaja

Talousmetsä-termi

*Pitäisikö termistä luopua?
Painottaako liikaa talous-
tavoitetta? Metsähallitus
Metsätalous käyttää
termiä monikäyttömetsä.*

Poimintoja talousmetsä-termistä luopumisen ja säilyttämisen puolesta

Kannattaa luopua:

- Talousmetsä-termi on liian kapea nimitys esim. tilatason metsiä kuvaamaan. Lisäksi se voi luoda metsäalan ulkopuolelle harhaan johtavaa mielikuvaa metsiemme käyttötavoista.
- Monikäyttömetsä on hyvä termi. "Apinoisin" MH:ta, että käsitteet ovat samat kaikessa metsätaloudessa
- Valitettavasti sillä on negatiivinen kaiku
- Luonnonhoidon tavoitteita toteutetaan paljon "talousmetsissäkin" - eikö ne vain ole metsiä kaikki. Metsä on mielestäni yleisnimike kaikille
- Talous-sana on nykymetsänomistajille huonosti sopiva
- Korvaajaksi hoitometsä?

Ei kannata luopua:

- On talousmetsiä ja suojeltavia metsiä
- Talousmetsä on selkeä termi metsänhoitosuositusten mukaisesti hoidetusta metsästä.
- Metsän taloudellinen merkitys on hyvä tulla esille termissä
- Termin vaihtaminen ei ole suotavaa, koska metsien monikäyttö on käytännössä lasten kengissä ja luo väärää kuvaa metsätaloudesta. Ehkä 10-20 vuoden päästä ok.
- Erottaa kitu- ja joutomaista hyvin

Luonnonhoito
askarruttaa

Luonnonhoito

*Vesistöjen puhtaana
pitäminen*

TAPIO

Mitkä luonnonhoitoon liittyvät kysymykset sinua ovat askarruttaneet viime aikoina? Poimintoja vastauksista 1/2

- Kuinka luonnonhoidon toimenpiteitä saataisiin myös taloudellisesti kiinnostaviksi metsänomistajan näkökulmasta?
- Väite siitä, että jatkuva kasvatusta aina lisäisi monimuotoisuutta.
- Riista-termin käyttö hämmentää (riistatiheikkö). Suosituksia lukiessa tuli tunne, että metsän eläimiä suojeltaisi nimenomaan metsästettäväksi.
- Omissa metsissä vapaaehtoisia suojelukohteita jätetään heti, kun lainsäädäntö sellainen, etteivät ne voi johtaa pakkosuojeluun.
- Miten saataisiin turvemaiden huonoimmasta päästä soita enemmän luonnon tilaan?
- Säästöpuiden osalta pitäisi asettaa minimi läpimitta- ja kuutiomäärät ja tavoitteet lahoppuuston lisäämiseksi jokaisella hakkuulla.
- Miten pystytään tekemään luonnonhoitoa tukevaa poimintahakkuuta, mitä puita ja kuinka paljon niitä kannattaa poistaa. Ja saanko konemiehen ymmärtämään tämän?
- Jos suometsällä jo suositeltu hakkuu on poimintahakkuu, ja metsä pidetään peitteisenä, niin onko tuo ojittaminen enää tarpeen?
- Miten pitkäksi ajaksi metsä muuttuu hiilinielusta hiililähteeksi avohakkuun jälkeen?
- Haluaisin tietoa metsänsuojelun ja hiilikompensaation yhdistämisestä.
- Lannoituksen mahdolliset haitat.
- Lisää tietoa kuusettuneiden lehtolaikkujen tunnistamiseen ja ennallistamiseen.
- Arvokkaiden elinympäristöjen tunnistaminen.
- Kuinka laajalti rajaisin luonnonhoitokohteen maastossa?
- Monimuotoisuuden lisääminen taimikon- ja nuoren metsän hoitotoimenpiteissä, esim. lehtipuuston säästäminen, tiheiköt ja näiden vaikutus kasvatettavan puuston kehitykseen.

Mitkä **luonnonhoitoon** liittyvät kysymykset sinua ovat askarruttaneet viime aikoina? Poimintoja vastauksista 2/2

- Ojituksen haitat eläimien liikkumiselle.
- Säästöpuiden keskittäminen monimuotoisuuden kannalta parhaisiin paikkoihin metsätilalla eikä vain kerrallaan tehtävän leimikon osalta eli luonnonhoito osaksi koko metsäpalstan kokonaissuunnittelua.
- Monimuotoisuuden edistäminen isommilla usean tilan muodostamalla kokonaisuudelle, miten tilojen välillä kompensoitaisiin, kun luonnonhoitomahdollisuudet luonnollisesti vaihtelevat eri tilojen välillä. Hakkuiden suunnittelu usean tilan yhteistyönä, etuja puukaupassa, mutta etuja myös maisemanhoidossa ja monimuotoisuuden sekä luonnonhoidon kannalta, kuka organisoii?
- Miten vältetään metaanipäästöiltä?
- Ohjeistus maaperän eroosioherkkyydestä, ojien ylitykseen
- Purojen varsiin kaatuneet kuusikot. Ne muuttavat veden kulkua, pitävät laajempaa aluetta kosteana kuin aiemmin, korjuun hankaluus (tuholaisten takia korjattava osa pois) ja maanomistajan köyhyys. Osalla maanomistajia ei ole hakattavaa puuta muualla kuin monimuotoisilla paikoilla.
- Lahoavat lehtipuustot teiden ja latujen varsilla - jätetään hakkuissa, mutta aiheuttavat vanhetessaan selvän vaaran.
- Tutkittua tietoa lahoppuun määrästä pitäisi olla selkeästi saatavilla. Samoin sen merkitys biologisessa torjunnassa esim. ylläpitäen lajistoa, joka on vaikka kirjanpainajatuokkien luontainen tuholainen.

Mitkä vesistöjen puhtaana pitämiseen liittyvät kysymykset sinua ovat askarruttaneet viime aikoina? Poimintoja vastauksista.

- Jatkuva kasvatus - vesistöjen varsilla se on oikeassa paikassa ja korjuu mieluiten kokopuuna.
- Teollisuuden päästöt vesistöihin
- Valuuko ojitusten kunnostuksen jälkeen kasvuaineet kaikesta huolimatta järviin ja jokiin, ts. onko lannoittaminen kannattavaa?
- Ojitushankkeita suositellaan tehtäväksi suurina kokonaisuuksina. Minun mielestä ojien kaivaminen kannattaisi jaksottaa useammalle vuodelle, alkaen yläpuolelta ja viimeisenä avattaisiin lähimpänä vesistöä olevat ojat. Näin huuhtoutuva maa aines ja ravinteet suodattuisivat.
- Vesien suojelussa mm. suojakaistat tulisi olla suurempia ja huomioida mm. maaston kaltevuudet.
- Vesiensuojelutoimet tuntuvat aivan liian alimitoitetuilta kautta linjan. Liian usein näkee järvien rannoilla vain parin metrin kaivuukatkoja.
- Liiallinen hakkuu suoalueilla, mikä aiheuttaa pohjaveden haitallista nousua.
- Miten paremman pään turvemaita pystyittäisi käsittelemään niin että kasvu pysyisi yllä, mutta vesistökuormaa ei kasvatettaisi?
- Miten huolehditaan, että ojitukset tulee kunnostettua, koska jossain vaiheessahan kaivukatkot, lietekuopat jne. ei enää pidätä ravinteita, humusta?
- Jatkuva kasvatus ei korvaa ojitusta turvemaakunnissa Pohjanmaalla. Jos lähtöpuusto on reilu 100m³/ha ei siitä voi kasvatushakkuun jälkeen jättää kasvamaan 100m³/ha (haihduttava puusto).
- Vesistöalueiden kunnostuksessa pieniin puroihin laitetaan puuta. Pitäisikö ojan varsien raivauspuut ohjeistaa kaatamaan ojan yli?
- Kevätvedet valuvat luonnostaan metsästä vesistöihin, vaikuttaako se metsätyön järjestämiseen?

Luonnonhoito

*Luonnonhoidon
painottaminen
käytännössä*

TAPIO

Mitä mielestäsi tarkoittaa **käytännössä** luonnonhoidon painottaminen osana metsänhoitoa? Poimintoja vastauksista 1/3.

Yleiset

- Arvovalinta.
- Metsänomistajat, jotka jättävät metsänsä perinnöksi, huolehtivat metsänhoidosta niin että luontoarvot tulevat otettua hyvin huomioon kaikessa metsän käsittelyn vaiheissa.
- Toki hyvä on korostaa luonnonhoitoa, mutta ei tehdä siitä mörköä menettämällä metsän taloudellista arvoa.
- Luonnonhoito on osa hyvää metsänhoitoa. Tehometsätaloudesta tingitään monipuolinen kasvi- ja eläinkunnan hyväksi.
- Erilaiset metsien käsittelytavat, huomioiden lähtökohta pikkupiirteisesti.
- Piilevää luonnonhoitohalua on paljon, mutta tämä jää metsäalan toimijoilta ymmärtämättä.
- Luonnonhoidon mukaan ottamisessa ei kannata aina laskea eurojen menetystä, vaan arvottaa se muulla tavalla.
- Tarkoittaa vähentyviä puunmyyntituloja, eli metsänomistamiseen pitäisi kannustaa ja sen tulisi kannattaa muulla tapaa.
- Tuodaan näkyväksi mitä ollaan saatu aikaan
- Pyritään toimiin joilla on mahdollisimman suuri vaikutus luonnonhoitoon, mutta joiden toteuttaminen on mahdollisimman helppoa ja kevyttä toteuttaa.
- Metsänomistajana olisin valmis kokeilemaan monia erilaisia asioita, joita metsä voi tuottaa luontoarvoista tinkimättä.
- Parempaa jatkuvuutta, myös Suomen metsäimagolle.
- Tietoisuuden lisääminen eri eliöiden ympäristöoloista

Mitä mielestäsi tarkoittaa **käytännössä** luonnonhoidon painottaminen osana metsänhoitoa? Poimintoja vastauksista 2/3.

Puunkorjuu, taimikonhoito, puut

- Hakkuiden suunnittelu siten, että säästöpuuryhmät ovat riittävän isoja ja sijoitellaan oikeisiin paikkoihin ja valitaan säästöpuukohteet jo ensiharvennuksessa tulevaisuutta ajatellen, jolloin voidaan jättää käsittelemättä tulevan säästöpuuryhmän aluskasvillisuus.
- Etukäteen tehtävää arviointia koko hakkuun vaikutuksesta luonnonhoitoon, esim. säästöpuuryhmien paikat, koot, ekologiset käytävät, riittävä lehtipuuston säästäminen.
- Vältetään korjuuvaurioita niin puustolle kuin maapohjallekin.
- Huolellisempi korjuun suunnittelu ja myös korjuun ajankohta pesimäkauden ulkopuolella.
- Leimikon suunnittelussa jätetään kankaiden ja soiden vaihettumisvyöhykkeet käsittelemättä.
- Suojavyöhykkeet, säästöpuut, tekopökkelöt, etelämmässä myös lehtojen hakkuut jotta lehtipuu ja valoisuus säilyvät.
- Jätetään mahdollisimman paljon lahoppuuta.
- Tunnistaa pienet norot ja jättää raivaamatta, jolloin ovat isoille koneille merkinä
- Taimikonhoidossa riittävän lehtipuuosuuden varmistaminen ja myös ei-kaupallisten puulajien raivaamatta jättäminen, mikäli mahdollista.
- Haapaa säästetään metsiköinä, ryhminä ja yksittäisinä puina enemmän.

Mitä mielestäsi tarkoittaa **käytännössä** luonnonhoidon painottaminen osana metsänhoitoa? Poimintoja vastauksista 3/3.

Metsän rakenne ja suojele

- Metsän kiertoaika ja käsittelytapoja katsotaan uudesta näkökulmasta. Unohdetaan perinteinen kehitysluokittain muuttuva metsä T1, T2, O2, jne.
- Huolehditaan, että metsissä kaikki ikärakenteet säilyvät.
- Kasvatetaan kasvupaikkatyypeille soveliaimpia puulajeja, sekametsää siellä minne se sopii.
- Heikompikasvuiset rämeet jätetään ennallistumaan.
- Jätetään arvokkaita kohteita luonnontilaan.
- Arvokkaat kohteet kuten uhanalaisten luontotyyppien jättäminen pois hakkuista tai minimissään käsitellä niitä siten, että ominaisuudet eivät muutu.

Maanmuokkaus ja ojitus

- Uudistuksissa muokataan vain tarpeellinen määrä.
- Ojituksissa tehdään riittävästi laskeutusaltaita ja huolehditaan niiden kunnosta.
- Vesitalouden optimitilasta tinkiminen

Monikäyttö ja virkistys

- Huomioidaan talouden ohella myös marjasatoja, monimuotoisuutta, ilmastoa jne.
- Monipuolisempaa metsämaisemaa, jossa on silmällekin vaihtelua enemmän.
- Riistan elinolojen laajempi huomioiminen

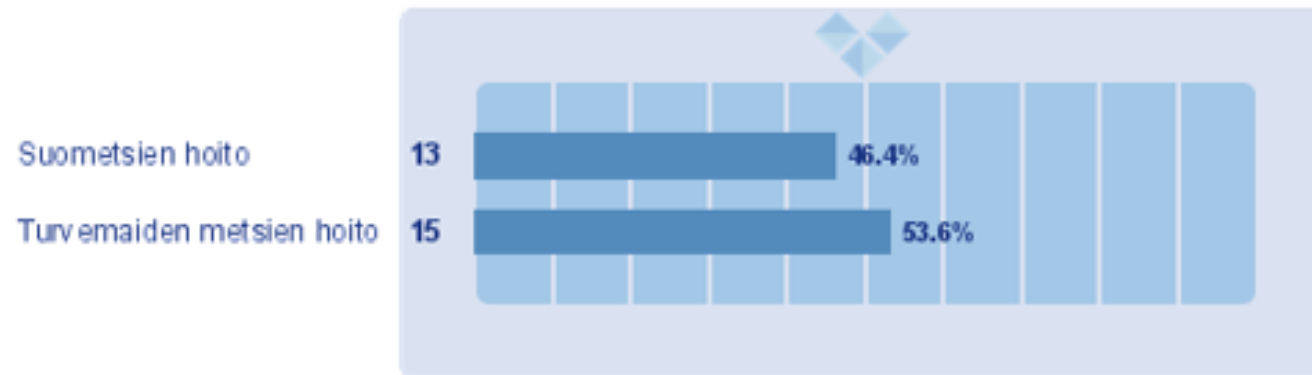
Suometsät

*Suometsien vai
turvemaiden metsien
hoito?*

TAPIO

Kumpi termi sopii paremmin, kun puhutaan metsänkasvatuksesta ojitetuilla ja ojittamattomilla soilla

- Molemmat termit saivat lähes yhtä paljon kannatusta.

Suometsä vai turvemaiden metsä?

- **Suometsä parempi:**
 - Monella on sellainen käsitys, että turvemaa on turpeennostossa ollut aluetta.
 - Suometsissä puun kasvu on hitaampaa, kuin esim. joissakin tapauksissa korpikuusikossa eli turvemailla
 - Terminä paremmin suuhun sopiva
 - Kaikki suometsät eivät ole ns. turvesoita
 - Kompaktit sanat on aina parempia
 - Selkeämpi ilmaisu
 - Jos metsä on suometsää, niin miksi ei kutsuttaisi sitä silloin myös suometsäksi
- **Turvemaiden metsä parempi:**
 - Olisi vain kaksi eri maalajia eriteltävänä, turvemaa ja kivennäismaa.
 - Kuvaa sitä osaa paremmin mikä soista on puunhankinnan alueena
 - Turvemaa kuvaa usein osuvammin sitä, miltä suometsien talousmetsikkökuviolla näyttää. Turvemaa-termi kattaa paremmin kaikenlaiset suoperäiset kasvatusmetsäkohteet.
 - Asiaan perehtymättömälle sanasta "suo" tulee mieleen avosuo, eikä esim. hyvin puuta kasvava räme tai korpi.
 - Kuvaa toimintaympäristöä paremmin
 - Vähemmän tunteita aiheuttava termi.
 - Ojitettu suo, joka on muuttunut turvekankaaksi voi tavallisen metsänomistajan silmissä näyttää kangasmaan metsältä.

Suometsät

*Tärkeimmät suometsien
hoidon asiat*

TAPIO

Mitkä ovat metsänomistajan kannalta tärkeimmät kysymykset, joihin metsänhoidon suositusten tulisi suometsien osalta vastata? 1/2

Vesitalous, vesistövaikutukset

- Vesitalouden kokonaistarkastelu ja käytännön toteutus.
- Haihdutuksen vähenemisen vaikutus korjuun jälkeen, vesitalouteen. Eli ohjeistuksen täytyy huomioida koko kiertoaika ja kunkin toimenpiteen vaikutus siihen.
- Ojituksen kunnostamistapa. Matala oja 20 vuoden välein ruopattavaksi vai syvämpi oja 40 vuoden ruoppausvälillä?
- Ojien valuma-alueet vesistön suojelun näkökulmasta.
- Millainen kohde kannattaa kunnostusojittaa (ja tässä rima korkealle)?
- Ojien syvyys, sateiset kesät.
- Miten estää vesistöjen rehevöityminen? Miten vähennän vesistöön syntyviä päästöjä?
- Mitä vaihtoehtoja on ojitukselle/ojien kunnostamiselle?

Ennallistaminen, suojelu ja luonnonhoito

- Ojittamisesta luopuminen - ellei se ole mahdollista, niin selkeä malli, miten metsä voidaan esim. suojella.
- Millaisia suometsäkohteita kannattaa pitää jatkossa talouskäytössä, ja millaiset jättää talouskäytön ulkopuolelle?
- Miten voi halutessaan lähteä ennallistamaan turvemaata takaisin suoksi?
- Millä tavoin suometsien talouskäytössä voidaan tukea luonnonhoitoa?
- Pysyvä peitteisyys, monipuolinen puusto

Mitkä ovat metsänomistajan kannalta tärkeimmät kysymykset, joihin metsänhoidon suositusten tulisi suometsien osalta vastata? 2/2

Ilmasto

- Eri suotyyppien merkitys metaanipäästöihin
- Millä menetelmillä suometsien hiilensidontaa voidaan tehostaa?
- Uudistamistapa niin, että uusi puusto saadaan mahdollisimman nopeasti haihduttamaan vettä ja sitomaan hiiltä.

Talous, metsänkasvatus, lannoitus, korjuu, vaihtoehtoiset tuottomahdollisuudet

- Mitä muuta kuin puuta suometsä voisi tuottaa siten, että metsänomistajalla on mahdollista saada tuottoa?
- Suositeltava kasvatustapa ja uudistamistapa. / Uudistumisen varmistaminen.
- Miten välttää kohtuuttomat uudistuskustannukset?
- Miten parannan suometsien kannattavuutta?
- Kemera
- Jatkuvan kasvatuksen tuomat mahdollisuudet. / Peitteisen metsänkasvatuksen taloudellinen tarkastelu. / Jatkuvaan kasvatukseen sopivat karummat turvemaat. Miten siellä kannattaisi toimia?
- Harvennuskertojen järkevyys.
- Eri kasvupaikkojen erojen huomioiminen. / Tarjota ne vaihtoehdot mitä olisi tehtävissä milläkin suometsätyypillä.
- Maalajien tunteminen
- Korjuuhaasteisiin vastaaminen metsänhoidolla
- Mo saa itse puntaroida hakkuu/hoito/ennallistamisvaihtoehdot panos-tuotos suhteineen omien arvojensa pohjalta.
- Missä tilanteessa kannattaa lähteä panostamaan kunnostusajituksiin ja lannoituksiin?
- Ravinnetalouden ongelmat.
- Tuhkalannoituksen hyötyjen painottaminen.
- Kauanko ojanperkausta voidaan siirtää kasvun kärsimättä?

Suometsät

*Selvennettävät
ammattitermit*

TAPIO

Mitä sellaisia ammattitermejä tunnistat suometsien hoidosta, jotka kaipaisivat tarkempaa kuvausta tai selitystä?

- Turvemaiden luokittelu ja määrittely
- Ojitettujen soiden kuivatusvaiheet
- Ravinnehäiriöt
- Terveyslannoitus
- Ojikko ja muuttuma
- Vesitase
- Vesitalous
- Vesiensuojelurakenteet, putkipato, perkauskatko
- Kiintoaine
- Kuivatustarve
- Valunta
- Ojien perkaus
- Terminaaliaika?
- Kiintoaines
- Erittäin selvät nimikkeet tulisi olla vaikka nimikkeitä yhdistämällä, mikäli sen voisi tehdä.

Vapaa sana

TAPIO

Vapaa sana, poimintoja vastauksista

- Hyvällä metsänhoidolla vielä paljon mahdollisuuksia lisätä hiilensidontaa pitkäkestoisiin puutuotteisiin. Lannoitukset yhtenä tärkeimmistä keinoista.
- Toivottavasti suosituksia ei luontopaineiden alla ja "muotisuuntauksen" mukana muokata niin, että puustonkasvu ja hiilensidonta kokonaisuutena hidastuu.
- Metsänhoidon suosituksissa tulee mielestäni huomioida metsänomistajien tarpeet ja intressit sekä taloudelliset arvot luonnonhoitoa unohtamatta.
- Monimuotoisuuden ylläpitoon paljon paukkuja, koska siihen on tarvetta.
- Alleviivaisin sitä, että taloudelliset tavoitteet ja monimuotoisuus voidaan yhteensovittaa lähes aina.
- Metsänkasvatuksen tehokkuudesta tinkiminen voi johtaa tehottomuuteen ja metsänkasvatuksen oikeutuksen häviämiseen turvemailla. Tätä en haluaisi nähdä tapahtuvan.
- Kuormituksen kannalta hotspottien tunnistaminen ja toimenpiteiden kohdistaminen parempi, kuin kaavamaiset suositukset, kuten jatkuva kasvatus kaikille turvemailla.
- Olisi tärkeää että turvemaat joilla puuta kasvaa, pysyisivät metsätalouden piirissä. Suurimmat hakkuurästit ja potentiaalit ovat nimenomaan näillä mailla.
- Metsään.fi -palveluun selkeät ohjeet, miten metsänomistaja voi ottaa luonnonhoidon huomioon ja parantaa monimuotoisuutta metsänhoidon toimenpiteillä
- Elämme suurta mullistuksen aikaa metsänhoidossa. Uutena metsänomistajana haluaisin kuulla paljon enemmän hiilensidonnasta ja monimuotoisuuden ylläpitämisestä
- Tietoa olisi tärkeätä saada omistuksen alkumetreillä - ennen kuin rahasto ehtii tehdä hyvä tarjouksen. Monella uudella metsänomistajalla ei ole ennestään kokemusta metsästä, ja kaikki metsään liittyvä saattaa tuntua vieraalta ja vaikealta, etenkin jos yhtään seuraa julkista keskustelua.
- Virallisilla toimijoilla on nyt suuri merkitys ja rooli myös rauhoittaa ja laimentaa metsäkeskustelussa vallitsevaa vastakkainasettelua.
- Huomaan, että suometsän tai ojitetun turvemaan ero on minulle epäselvä.
- Suojelluista METSO-alueista olen kuullut ennenkin, mutta vastikään törmäsin myös HELMI-suojelualueeseen. Onko siis, että METSO on metsänomistajan itsensä suojeluhanke, ja HELMI 'pakkosuojeltu'? *(Vastaus: ei ole, molemmat ovat maanomistajille vapaaehtoisia. Lisätietoa: <https://ym.fi/helmi>)*

Tsempit ja kiitokset

- Teette arvokasta ja tärkeää työtä, joka hyödyttää kaikkia metsäalalla toimivia tahoja. Kiitos!
- Pitäkää käytännönläheisyys ja tavallisen metsänomistajan tarpeet työnne keskiössä
- Kiitos tärkeän työn tekemisestä.
- Tsemppiä työhön.
- Pohdintavaihe tuo hyvän lopputuloksen.

Metsänhoidon suositusten pyöreä pöytä

- Kokoa yhteen metsänomistajia, metsä- ja luontoalan ammattilaisia ja opiskelijoita
- Tavoitteena:
 - käytännön näkemyksen vahvistaminen
 - maakunnalliset erot esiin
- Toimintamuotoina tapaamiset ja kyselyt
- Avoin kaikille kiinnostuneille. Lue lisää:
www.tapio.fi/pyoreapoyta

Kiitos!

 **METSÄNHOIDON
SUOSITUKSET**

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Yhteenvedo: Tarja Ollas, Tapio, 15.2.2022

TAPIO